

مسیر ریلی جنوب به‌زودی بازگشایی می‌شود

یکی از سازه‌هایی که سیلاب فروردین امسال بارها به آن خسارت زد، مسیرهای ریلی کشورمان بود؛ در شمال و جنوب، که به بسته شدن مسیر و از کار افتادن چند روزه تردد قطارها نیز منجر شد. پس از هربار تخریب مسیرهای ریلی البته به‌سرعت بازسازی شدند، اما طی روزهای گذشته مسیر ریلی جنوب برای چندمین بار زیرآب رفت و از مسیر کاربری خارج شد. مدیرکل راه‌آهن جنوب اما وعده داده که بخش‌هایی از این مسیر که به‌دلیل آب شستگی مسدود شده و طی روزهای گذشته در حال ترمیم بود، طی یکی دو روز آینده کاملا ترمیم و بازسازی می‌شود. عبدالکریم درویش شنبه به توقف حمل و نقل ریلی در مسیر اهواز - خرمشهر هم اشاره کرد و در گفت وگو با ایرنا افزود: صبح روز یکشنبه دبی آب خروجی به سمت ایستگاه‌های حمید و حسینیه در خرمشهر قسمتی از خط ریلی راه‌آهن جنوب در کیلومتر ۸۷۱ را دچار آب شستگی کرد که عملیات اجرایی برای ترمیم خط و انحراف آب شروع شده و تلاش می‌شود هرچه سریع‌تر این خط ترمیم و بازگشایی شود.

روی خط سیل

روستاهای سیستان هم شناور شد

بارش‌ها همچنان ادامه دارد و بساط سیلاب هم به راه است، همانند روزها و هفته‌های پیش. اخبار بد و خوبش هم مرتب روی خروجی سایت‌ها و رسانه‌های خبری می‌رود و ما هم در ستون روی خط سیل مان، مهم‌ترین‌شان را با شما مرور می‌کنیم. مهم‌ترین خبر خوب سیلاب این‌که شالیکارهای استان‌های شمالی را حسابی سرکیف آورده، چراکه باوجود اراضی غرق در آب و آب بندهای پرآب توانسته‌اند بخش زیادی از شالیزارهایشان رانشاکاری کنند. و اما اخبار ناخوشایند سیلاب این روزها بیشتر از سیستان و بلوچستان و کمافی سابق از خوزستان به گوش می‌رسد. در خوزستان برخی جاده‌ها مثل آبادان به ماهشهر در آب شناور است و خطر زیرآب رفتن برخی روستاها و مناطق همچنان این استان و مردمانش را در حالت آماده باش قرار داده. حیرت‌انگیز این‌که در این گیرودارِ باران و سیلاب، سروکله گردوغبار هم در بخش‌های وسیعی از غرب و جنوب و مرکز خوزستان پیدا و حتی در روزهای گذشته به تعطیلی مدارس آبادان و خرمشهر و شادگان و اروندکنار منجر شد.

پابه پای سیلاب از خوزستان خارج می‌شویم و به سیستان و بلوچستان می‌رویم که باران و سیلاب قصد کرده‌اند خشکسالی ۲۰ ساله در این استان را یکجا جبران کنند. دو روز پیش استاندار این استان گفت آب با حجم ۲۵۰۰ متر مکعب بر ثانیه و ارتفاع حدود چهار متر در حال ورود به شمال استان است؛ سیلاب غیرقابل کنترلی که از افغانستان وارد کشورمان شده و در گذر از هیرمند سری هم به خانه و زندگی مردم در شهرهای سیستان و حدود ده روستا زده است. همین امر و احتمال غرق‌شدن برخی مناطق در آب به صدور حکم تخلیه هشت شهر در شمال استان شد. البته آب همه جورش برای سیستان و بلوچستان تفتیده نعمت است.

یک هفته پیش در ۲۵ فروردین نیز گفت‌وگوی مفصلی داشتیم با مدیر پایگاه سازه‌های آبی شوشتر درباره وضعیت سازه‌ها در سیلاب اخیر. در آن گفت‌گو هم به خطری که سازه‌ها را تهدید می‌کند و هم شهر و مردمانش، اشاره شده بود

هنوز از میزان خسارات وارده به اثر جهانی شوشتر برآورد دقیقی به عمل نیامده است

سازه‌های غرق آبی!

مجتبی گهستونی

کارشناس میراث فرهنگی خوزستان

نمی‌شود وضعیت بناها و محوطه‌های تاریخی خوزستان را که به‌واسطه بارش‌ها و سیلاب اخیر زیر آب رفته‌اند یا از سیلاب تاثیر پذیرفته‌اند، به درستی شرح داد و از میزان آسیب‌دیدگی آنها برآورد دقیقی داشت. سازه‌های آبی شوشتر هم از جمله همین آثار هستند که نگرانی بابت آسیب‌دیدگی آنها بسیار زیاد است، برای همین با هیاتی از کارشناسان میراثی سری به این سازه‌ها در شهرستان شوشتر زدیم تا از نزدیک وضعیت آنها را پایش و رصد کنیم. برای درک بهتر شرایط سازه‌های آبی تاریخی شوشتر ابتدا بهتر است از بالادست این سازه‌های آبی درگیر سیلاب، آنها را رصد کرد.

سازه‌های آبی شوشتر مجموعه‌ای است از ۱۳ سازه و بنای آبی که همه با هم و در یک پرونده به نام نظام توانمند آبی تاریخی شوشتر به ثبت جهانی رسیده‌اند. این سازه‌ها در بازه زمانی از دوران هخامنشیان تا ساسانیان و اوایل دوره اسلامی ساخته شده و علاوه بر این‌که کاربری آسیاب آبی دارند، نقش مهمی در کنترل و هدایت آب کارون ایفا می‌کنند.

قصه از گرگر و شطیط آغاز می‌شود

یکی از این ۱۳ سازه آبی، بند میزان است. بند میزان اکنون خود بسیار تحت‌تاثیر سیلاب و طغیان کارون است، طوری که تا همین چند وقت پیش کاملا زیر آب رفته بود. رودخانه کارون در شوشتر، از بند میزان به دو قسمت رود «گرگر» و رود «شطیط» تقسیم می‌شود. تمام سازه‌های آبی تاریخی و ثبت ملی و جهانی شده شوشتر، در این دو رود حیات دارند.

سال‌های نه چندان دور تابستان که از راه می‌رسید، کودکان و بزرگسالان از بند میزان، در رود گرگر یا حتی شطیط به درون آب شیرجه می‌زدند و شنا می‌کردند، اما در یک دهه اخیر که خشکسالی امان خوزستان را بریده، کارون با شاخه‌های شطیط و گرگر کم آب بود و آب به پایین‌ترین سطح رسیده بود، به گونه‌ای که دیگر شخصی از روی بند میزان شیرجه نمی‌زد. اما حالا نه تنها کارون بیش از حد استاندارد و ظرفیتش پرآب شده، بلکه سازه‌های آبی در طول شامل بندها، تونل‌ها، تنوره‌ها و آسیاب‌ها در محوطه آبشارها بعد از «پل بند گرگر»، به‌شدت تحت فشار آب ورودی است.

کارخانه برق نمکی بی‌سرپناه شد

از جمله این بناهای متاثر از سیلاب، بنای موسوم به «کارخانه برق نمکی» است که بخشی از سازه‌های آبی ثبت جهانی محسوب می‌شود و با ریزش سقف مواجه و تخریب شده، اما تا به امروز گزارش آن منتشر نشده است. ناپایداری دیواره غربی آبشارها محرز است و حجم ورودی بسیار زیاد سیلاب و فاضلاب که نخاله‌های بسیار همراه دارد نیز در بخش بخش این مجموعه ثبت جهانی نفوذ کرده و قطعا با کاهش آب بعدها می‌توان متوجه شد چه میزان خسارت به آسیاب‌های موسوم به سیکا، دوپلون، نمکی، مشاك و... وارد شده است. در چنین شرایطی مسؤولان میراث فرهنگی تصمیم گرفتند بازدید از این مجموعه را برای حفظ پایداری اثر و نجات جان مردم ممنوع اعلام کنند. اما بند باستانی «ماهی‌بازان» هم یکی دیگر از سازه‌های آبی مهم شوشتر است که با ضربه سیلاب و نخاله‌ها و چوب‌هایی که همراه آب سرازیرند خسارت‌هایی دیده است، بگذریم که در طول مسیر رود، آثار و پل بندهای دیگری هم وجود دارد که با آسیب‌هایی مواجه شده‌اند.

خطر تخریب عسکر مکرم باستانی

اما شهر تاریخی «عسکر مکرم» که سراسر محوطه و تپه باستانی است و در جوار شاخه گرگر قرار دارد، ازدوران ساسانی تاکنون تحت تاثیر رودخانه بوده است. سیلاب‌های بی امان اما باعث شده تا سازه‌های معماری این شهر که با هر سیلابی شسته می‌شود، آسیب جدی ببینند. موضوع نگران‌کننده‌ای که هر بار باید شاهد فروریختن بخش‌هایی از سازه‌های این شهر درون رود باشیم، بدون این‌که چاره‌ای برای حفاظت آن اندیشه شود. درواقع افزایش دبی آب رودخانه‌ها، باعث سرریز شدن آب در مسیل‌ها و ایجاد شکاف در بسترهایی شده که سست هستند و با شدت سیلاب شکاف برمی‌دارند، که این مهم باعث می‌شود آب به سطح پایین محوطه‌های باستانی نفوذ کند. این پدیده نگران‌کننده که هم‌اکنون به تخریب دیواره‌های شهر باستانی منجر شده را می‌توان در پیرامون روستای «جلیعه» مشاهده کرد.

آثار غرق شده

در پیرامون رود گرگر شوشتر باز هم می‌شود شواهدی از آثار تاریخی را در مکان‌هایی مثل «مدینه» و «نقیشات یک و ۲» و بندقیر که سازه‌های آبی محسوب می‌شوند و همواره با ضربه‌های بی‌امان سیلاب آسیب می‌بینند، مشاهده کرد. آثار نام‌برده در حال حاضر زیر آب هستند. سازه‌های آبی و باغ خان در شوشتر هم که از مجموعه‌های مهم تاریخی این شهر محسوب می‌شوند و در سراشیبی و هم‌سطح رودخانه قرار دارند با تاثیرپذیری زیادی از سیلاب مواجه شده و آسیب‌هایی دیده‌اند.

پل شادروان هم زخمی سیلاب است

در شاخه شیطیط رودخانه کارون، بنای «پل ساسانی شادروان» قرار دارد. بخش‌هایی از این پل که در طول دهه‌های بسیار با تخریب‌هایی مواجه شده این بار با ضربه‌ها و فشار بی‌امان سیلاب دچار تخریب‌هایی شده. از آنجا که سیلاب از بالادست با خود بیشه‌ها و جنگل‌ها را تخریب و تنه‌های درخت را می‌شکند و با خود به پایین دست می‌آورد، همین مساله تخریب بناهای آبی تاریخی در کنار سیلاب را شدت می‌بخشد. اما از جمله سازه‌های آبی که بی‌تاثیر از سیلاب بوده یا با تخریب‌های اندك مواجه شده، بخش‌هایی از تاسیسات آبی قلعه سلاسل و نهر داریون است.

فعلا وضعیتشان مشخص نیست

در این میان محوطه‌ها و تپه‌های باستانی بسیاری از جمله تپه بندقیر، کوره‌های علّه بندقیر، تپه‌های بلور، سردارآباد، عبدالامیر در معرض سیلاب قرار دارند که امکان بررسی میزان آسیب و برآورد هزینه تا زمان فرونشست سیلاب و بازگشایی مسیرهای دسترسی امکان‌پذیر نیست.

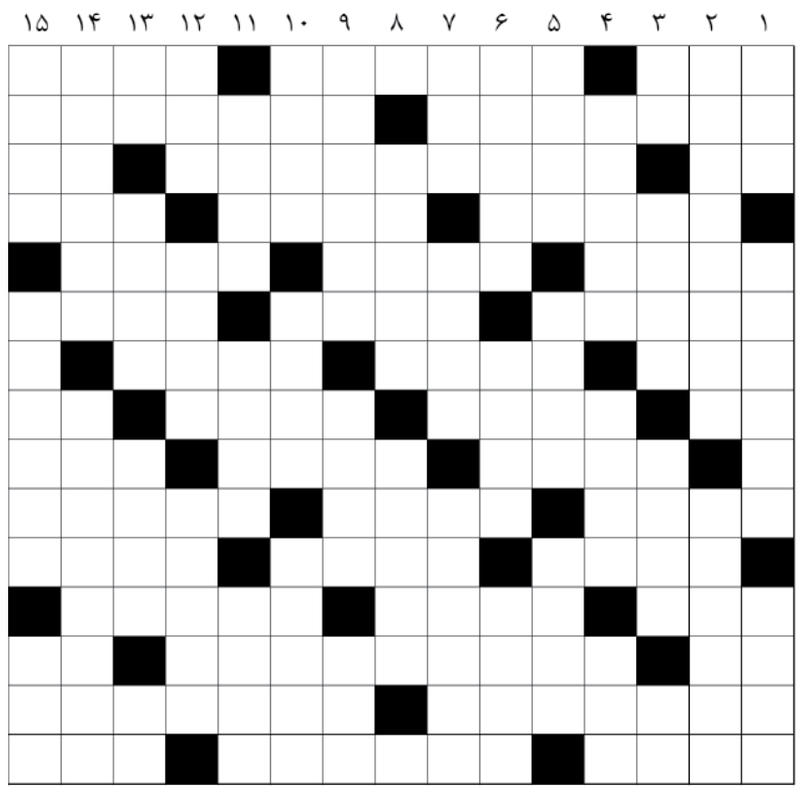
طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۳۶۵

جدول عادی

افقی: ۱) نیکویی - هنری سنتی روی فلز - کالا ۲) شهری در استان اصفهان - شهری در کره جنوبی ۳) نفس - فنی در ورزش کشتی - حرف همراهی ۴) خمیده - پدر - تله ۵) مسیر یك جرم آسمانی - تازه به‌راه افتاده - فریاد ۶) براندازی حکومت از طریق نظامی - حرکت و جابه‌جایی - دردناك ۷) گازی برای تصفیه آب - هفتمین ماه سریانی - تندرست ۸) ساز شاکی - نوازنده زورخانه - قطار زیر زمینی - آبکی ۹) از لوازم آرایشی صورت - بنیانگذار - اجاره بها ۱۰) جست‌وجو - کبوتر دشتی - سومین قله بلند ایران ۱۱) سیمرغ - پرچانه - پروتئین گیاهی ۱۲) دعای زیرلب - کیسه‌کش حمام - حقه‌باز و فریبکار ۱۳) نت چهارم - از خلبانان شهید و شجاع دوران دفاع مقدس - حیوان بارکش ۱۴) عموی پیامبر(ص) - توضیح خواستن نمایندگان از وزیر ۱۵) آماده - وسیله اندازه‌گیری مقاومت الکتریکی - پیوند.

عمودی: ۱) بحرانی - شاخه‌ای از فیزیك - درگذشت ۲) هنر تزئینی روی پارچه - عرب بیابان نشین ۳) چوب خوشبو - گلی زینتی - واحد پول مصر - تعجب زنانه ۴) از مناصب خطیر کشوری - شکافته - مایع آرایشی خوشبو ۵) کشته شده - شبکه استانی خراسان شمالی - سخنوران ۶) زبانی از خانواده زبان‌های هندواروپایی - رنگ سیاه - خواب کودکانه ۷) خودپسندی - داخل شدن - حساب کردن ۸) پایتخت بولیوی - خطوط میله‌ای اطلاعات کالا ۹) مأمور کشیك - قابله - قرض ۱۰) اتحادیه جهانی پست - با آب پاك کردن - بخش معرفی عناوین کتاب ۱۱) سنت - شیرینی تبریز - ناتوان ۱۲) بازی طاس و مهره - لایك اینستاگرامی - رقیب فالوده ۱۳) دویدن - بندری در بوشهر - گل خشك شده - روشنایی ۱۴) تحمیلی - مجموعه تلویزیونی جدید شبکه سه سیما با بازی کامبیز دیرباز ۱۵) توده مردم عادی - شاعر مثنوی - قرآن را روی آن گذارده و تلاوت کنند.

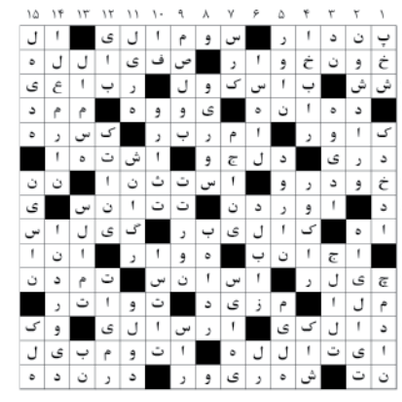

جدول ویژه

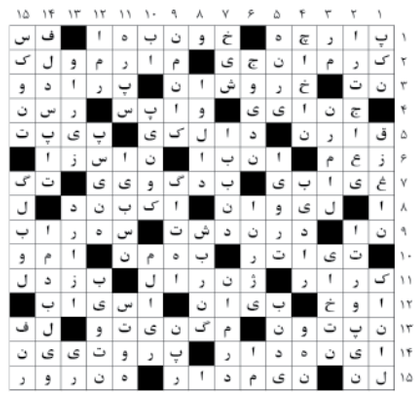
افقی: ۱) تهیدست - نقره‌ای - غذای قبل از ظهر ۲) دستیار - اموالی که وقف اطلاعات در رایانه - همنشین - بزرگان ۱۲) روزگار - جیره غذای روزانه - اهانت ۱۳) برهنه - اندامکی در سلول که وظیفه آن تنفس سلولی است - دانه معطر ۱۴) وضعیت شلوغ و آشفته - سازی زهی ۱۵) قوم چنگیزخان - طولانی‌ترین رود افغانستان - دوره ده روزه.

عمودی: ۱) میان شکم - انجام جرم - پول امارات ۲) نمایش آهسته صحنه فیلم - کتابی از سامرست موآم، نویسنده انگلیسی ۳) چه وقت - رهبر حزب - گرد و خاك - چهره ۴) جانماز - برنج پوست کلفت! - مجموعه داستانی نوشته احمد محمود ۵) مقر فرماندهی در ارتش - پنبه‌زن - قطعه موسیقی برای سه نوازنده ۶) دراز کردن - آویزان - آینده ۷) فهرست غذای رستوران - ظالم - فیلمی ساخته داریوش مهرجویی ۸) خراشیدن - بازخورد ۹) ظرف نمك - جریان مستقیم برق - خواب ۱۰) فریاد شادی - گریزان - خداشناس ۱۱) دیرینگی - در بیان علت به کار می‌رود - داخل شدن ۱۲) زیرا - قطار زیرزمینی - آسان کردن ۱۳) تعطیلی - خراش - جزیره ایرانی هرمزگان - عود ۱۴) شهری در فرانسه - نویسنده آلمانی رمان گرگ بیابان ۱۵) قوم مغول - در ساختمان‌سازی به کار می‌رود - پرستار کودك.

حل جدول عادی شماره ۵۳۶۴

حل جدول ویژه شماره ۵۳۶۴

فصل گرما و آتش هم در راهند؛ مراقب باشیم

خیال نکنید اگر کشور را باد و باران و سیلاب گرفته، دیگر خبری از بلاهای مخصوص روزهای گرم و خشك اواسط بهار و تابستان نیست؛ بلاهایی مثل آتش که به جان جنگل‌ها و مراتع می‌افتد و هر ساله بخش زیادی از آنها را درکام کشیده و نابود می‌کند یا گردوغباری که بخش‌های زیادی از کشور را فرا می‌گیرد. تصور می‌کردیم به این زودی‌ها خبری از گردوغبار در استان‌های جنوبی و غربی به‌ویژه خوزستان نباشد که برخلاف تصورمان چند روزی است سروکله‌شان در خوزستان پیدا شده و می‌گویند از کشور دوست و برادر عراق راهی کشورمان شده است و اما درخصوص آتش هم باید گفت از همین حالا هشدارها بابت افزایش دما و گرمی هوا و احتمال آتش‌سوزی‌های گسترده شروع شده و حتی احتمال می‌رود در صورت بی‌احتیاطی هموطنان امسال دامنه این آتش سوزی‌ها گسترده‌تر هم باشد، زیرا بارش‌های بی‌وقفه بهاری، پوشش‌های گیاهی متراکم و انبوهی در پی داشته که یك جرقه آتش می‌تواند خسارات زیادی در پی داشته باشد. در همین زمینه اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان لامرد در استان فارس با صدور اطلاعیه‌ای در خصوص پیشگیری از آتش سوزی در مراتع منطقه هشدار داده و آورده: به اطلاع شهروندان عزیز می‌رساند با توجه به بارندگی مناسب در سال جاری؛ پوشش گیاهی بسیار خوبی در مراتع شهرستان بوجود آمده که احتمال آتش‌سوزی در مراتع را تشدید کرده است.

در این اطلاعیه به شهروندان و خانواده‌ها و مسافران توصیه شده از رها سازی مواد شیشه‌ای نظیر انواع بطری شیشه‌ای و پلاستیکی و اشیا مشابه در داخل مراتع خودداری کنند، چراکه این اشیا اشتعال علوفه خشك و خطرات دیگر را هنگام آتش‌سوزی به دنبال دارد. در بخش دیگری از آن آمده: در صورت استفاده از منقل و روشن کردن زغال، خاکسترهای اضافی به محیط تخلیه نشود. همچنین به هیچ وجه در داخل مراتع آتش روشن نشود و در مواقع ضروری از سطوح بدون پوشش گیاهی استفاده و اجاق با سنگ محصور شود. ضمن این‌که تاکید می‌شود پس از استفاده آتش، از خاموش شدن آتش اطمینان حاصل کرده و خاکسترهای اجاق را بدون اطمینان از خاموش شدن کامل (به‌وسیله آب یا مدفون کردن با خاك) رها نکنید. خودداری از پرت کردن ته سیگار یا چوب کبریت استفاده شده در طبیعت هم سفارش شده و از کشاورزان هم خواسته شده از سوزاندن بقایای محصولات کشاورزی در مزارع خودداری کنند و از آتش و مشعل نیز به عنوان منبع روشنایی در مراتع استفاده نشود. درخواستی که از شهروندان لامردی در این اطلاعیه شده را می‌توان البته به تمام مناطق کشور تعمیم داد و از همه هموطنان خواست تا امسال دست‌کم شاهد آتش سوزی‌های کمتری در طبیعت کشورمان باشیم./ جام جم

چه خبر از کتیبه ۱۰ میلیون دلاری مسجد جامع یزد!؟

اگر دنبال‌کننده اخبار میراثی و به‌ویژه بخش تلخ سرقت‌های عجیب و غریبش باشید، شاید یادتان بیاید که حدود هشت سال پیش سرقت کتیبه ۱۴ معصوم مسجد جامع کبیر یزد به عنوان یکی از بزرگ‌ترین سرقت‌های سال ۲۰۱۱ اعلام شد. متاسفانه با وجود گذشت سال‌ها هنوز خبری از کشف و ضبط اثر به سرقت رفته نیست، گو این‌که آب شده و در زمین فرورفته است.

مسجد جامع کبیر یزد یکی از زیباترین مساجد تاریخی است که از نظر کاشیکاری، سَر دَر رفیع، مناره‌هایی با ارتفاع ۴۸ متر و کتیبه آن جزو زیباترین شاهکارهای معماری قرن ۹ هجری قمری است.

بدون شك، یکی از بزرگ‌ترین سرمایه‌های تاریخی هر بنای میراثی، کتیبه‌هایی است که به آن بنا هویت می‌بخشند. اما کتیبه ۱۴ معصوم مسجد جامع یزد یك دهه پیش در سال ۲۰۱۱ به سرقت رفت که با توجه به ارزش ده میلیون دلاری آن به عنوان بزرگ‌ترین سرقت سال نیز نام گرفت.

سید مصطفی فاطمی، مدیرکل میراث فرهنگی یزد در این باره به ایسنا گفت با توجه به بزرگی سرقت، حتی پلیس بین‌الملل اینترپل نیز همان زمان در جریان این موضوع قرار گرفت تا این میراث تاریخی در صورت خروج از کشور به محل اصلی خود برگردانده شود.

فاطمی به مشکل تأمین امنیت بناها و اماکن تاریخی با مشارکت چندگانه در استان اشاره کرد و افزود: برخی اماکن تاریخی مانند مسجد جامع که در اختیار اداره کل میراث فرهنگی و اداره کل اوقاف هستند یا بعضا تحت مالکیت فردی یا هیأت امنا قرار دارند، به دلیل عدم ثبات مالکیت، قابل مدیریت کامل نیستند. حجت‌الاسلام حسین زارع‌زاده، مدیرکل اداره اوقاف و امور خیریه استان به عنوان یکی از متولیان مسجد جامع یزد هم در این باره گفت: مسجد جامع کبیر یزد توسط متولی موقوفات مسجد و هیأت حامیان مسجد اداره می‌شود. به عقیده زارع‌زاده، مسؤولیت نظم و انضباط درونی این مسجد تاریخی نیز به عهده متولیان این مسجد است.

محمدحسین انتظاری، عضو هیأت حامیان مسجد جامع کبیر یزد اما به ایسنا گفته مسؤولیت این بنا به عهده میراث فرهنگی است و تأمین امنیت تمام کتیبه‌ها و حتی مسجد نیز به عهده این ارگان است.

وی افزود: کتیبه‌ای که در حقیقت شناسنامه مسجد جامع کبیر یزد بود، در حالی سرقت شد که این مسجد به سیستم دوربین مداربسته مجهز بود و مشخصات سارق نیز به‌وضوح در فیلم مشاهده می‌شد، اما اقدام قابل قبولی برای ردیابی این مجرم انجام نشد. به گفته وی، علاوه بر این کتیبه، عناصر دارای ارزش تاریخی زیاد دیگری نیز در مسجد است که همچنان مورد غفلت قرار گرفته و متأسفانه هیچ حفاظتی طی شبانه‌روز از آنها نمی‌شود.